

CLEMENTE AUGER, PRESIDENT DE L'AUDIENCIA NACIONAL

Text: ANNA MURGADAS / Fotos: JOSEP MARIA CASANA

"La reinserció és una utopia"

Clemente Auger (Madrid, 1933) és molt més que el president de l'Audiencia Nacional. La seva trajectòria el converteix en una de les veus més autoritzades del crispat panorama espanyol. En aquesta entrevista entra a fons en els problemes de la justícia.

Clemente Auger va començar la seva carrera judicial després de guanyar les oposicions l'any 1957, amb 24 anys. En plena lluita antifranquista, l'any 1972, va fundar Justícia Democràtica, l'associació progressista de jutges, fiscals i secretaris judicials. Des de 1992 és el president d'un dels òrgans de la justícia que més polèmica ha suscitat en els darrers temps: l'Audiencia Nacional. Persona declaradament d'esquerres i amic personal de Felipe González, és un home discret que sap passar inadvertit malgrat la situació. Defuig parlar de noms propis que s'associen amb el tribunal que presideix: jutges com Baltasar Garzón o Javier Gómez de Liano; financers com Mario Conde o Javier de la Rosa; o els imputats en el cas GAL, entre els quals hi ha Enrique Rodríguez Galindo. Tampoc no entra en el conflicte de la fiscalia perquè queda fora del seu àmbit jurisdiccional. Malgrat el seu currículum, mai no ha format part del Consell General del Poder Judicial ni del Tribunal Constitucional. Amb aquest rerefons, un nou Codi Penal i la Llei del Jurat comencen a fer els primers passos. En això, Auger sí que es mulla.

—En aquest primer any d'aplicació, el nou codi ha demostrat alguns encerts, però també algunes relliscades...

—Jo crec que cal distingir en el text dues parts que són evidents. Quan es parla del codi de la democràcia hauríem de referir-nos a la part general, que és una refundació de la tasca que s'ha fet durant la de-

mocràcia, especialment entre els anys 1983 i 1989. Aquesta part inclou tots els avenços tècnics de la dogmàtica penal Europea. Hi ha una sèrie de principis bàsics que s'ajusten molt bé als nostres dies i a les exigències d'un estat democràtic. Pel que fa a la part especial no queda ben definit el bé jurídic que es protegeix en cada cas. Estic en contra de la quantitat de conductes delictives que s'han inclòs en aquest codi. Feia falta més reflexió.

—Quina és la dificultat que, segons vostè, ha portat més maldecaps als jutges.

—Sens dubte, el fet de simultaniejar els dos codis. A aquells que van delinquir abans del dia 26 de maig de l'any passat se'ls ofereix la possibilitat de triar el que els sigui més favorable i això planteja problemes d'interpretació. Es tracta d'un codi penal extremadament rigorós per a la delinqüència normal. Responent segurament a una demanda del poble no molt ben articulada, resulta un text particularment dur pel que fa al compliment de condemnes.

—Tenint en compte això i la desaparició de redempcions per treballar dins la presó, el nou codi desmotiva els reclusos?

—No. No es això. La redempció de penes pel treball és un invent paternalista d'un règim autoritari. No és cert que la seva desaparició desanimi els reclusos. No podem barrejar la desaparició de redempcions amb el major compliment de les penes imposades. No podem oblidar que era escandalós que les penes que imposaven fins ara els

"Si els periodistes decidissin que els casos que portem no fossin famosos deixarien de ser-ho demà mateix. Sóc partidari de la llibertat d'informació, però no feta des de la culpabilització, sinó des de la pressumpció d'innocència."

tribunals no tinguessin cap efectivitat real. Seria excessiu dir que no hi ha un esperit de reinserció, encara que, en general, aquests programes tinguin un caràcter utòpic.

—Vostè veuria bé retocar ara el text?

—No. No sóc partidari de modificar-lo amb pressions. Hem de deixar passar el temps.

—Hi ha hagut, però, crítiques molt dures, sobretot per demanar la penalització de l'apologia del terrorisme. Alguns diuen que el nou codi deixa impune aquesta conducta...

—L'apologia d'un delictes, sigui terrorisme o qualsevol altra cosa, és difícil d'interpretar i té enormes dificultats. L'apologia del delictes en general no està prevista en el nou codi, només en cada cas concret. Quan parlem de terrorisme crec que si la presumpta apologia no pot relacionar-se amb una proposició o un acte molt determinats, no pot ser castigada. La tipificació del nou text en aquesta matèria no em mereix ni elogi ni crítica. Com tot el codi, en general necessita una interpretació jurisprudencial, és a dir, temps.

—Els afers relacionats amb terrorisme també han portat problemes a la germana del codi de la democràcia: la llei del jurat. Em refereixo al cas Otegui.

—El que va passar en aquest judici no té res a veure amb les crítiques a la llei del jurat. Amb independència de la importància del fet, no em sembla un bon element per plantejar una reforma de la llei. El problema del País Basc, sobretot després que es publicàs il·legalment el que va passar, si és que realment és cert, que és possible que ho sigui, no em sembla motiu suficient per posar en dubte la viabilitat del jurat popular.

—Potser aquest cas, l'hauria d'haver jutjat l'Audiència Nacional.

—No, en absolut, aquest cas s'hauria pogut jutjar aquí. Ni reunia les característiques perquè l'Audiència Nacional el jutgés ni ningú s'hi va inhibir. No hi havia cap activitat que fes pensar en una relació amb banda armada, una altra cosa és la ideologia de l'autor.

—Llavors vostè no li veu defectes al jurat popular?

—Li veig un problema a l'hora de fer les deduccions del fet delictiu. És un passi de pilota entre el jutge i el jurat. El jutge ha de redactar els punts bàsics a partir dels quals ha de deliberar el jurat i, un cop s'ha decidit el veredictes, el jutge ha de recollir en la sentència unes conclusions que no són propies. Aquest em sembla el problema fonamental, tant al País Basc com a Múrcia. El jurat tampoc no és una

poció màgica. Tingui, però, en compte que a l'Audiència Nacional el jurat no s'aplica.

—Però es podria arribar a fer?

—No, a tot el món es tendeix a reduir-ne les competències.

—L'Audiència Nacional tampoc no queda exempta de polèmica. Alguns creuen que hauria de desaparèixer, altres la defensen a ultrança i hi ha qui diu que només està justificada per la necessitat d'un tribunal especial per lluitar contra ETA.

—L'Audiència Nacional no solament existeix per treure els judicis contra terroristes del País Basc. La justificació d'aquest tribunal és la lluita contra el crim organitzat. Ja sigui terrorisme d'ETA, el narcotràfic o les grans estafes i desfalcs, el crim organitzat s'ha de combatre des d'un òrgan centralitzat. Així es fa a tot Europa. D'aquesta necessitat han

nascut la fiscalia anticorrupció i la fiscalia antidroga. No té sentit que l'especialització del ministeri públic no tingui una resposta als tribunals.

—Tinc la sensació que vostè defensa el seu tribunal amb unghes i dents i per damunt de totes les coses.

—Jo no valoro mai el tribunal d'una manera genèrica sinó tots i cadascun dels jutges i magistrats que hi han treballat. Potser hi ha hagut errors, aquí els errors són particularment dolorosos perquè tenen més repercussió, però el treball que s'ha fet, sobretot en matèria de lluita contra el terrorisme, és impagable. Alguns ho han pagat fins i tot amb la vida. En aquest sentit sempre tindrè en el record una fiscal assassinada, un magistrat greument lesionat i totes les temptatives de matar altres companys, però hi ha 600 etarres a la presó i tots han estat condemnats aquí.

—Però no és precisament el terrorisme el que fa que l'Audiència Nacional sigui cada dia a la primera plana dels diaris...

—És cert que bàsicament només es parla de dos o tres casos en concret, però he de recordar que l'any passat es va batre el rècord de processos celebrats i no n'hi havia cap que tingués res a veure amb les causes que ocupen les portades dels diaris. Una altra cosa és que el tipus d'afers que es concentren en aquest tribunal tinguin importància informativa.

—I aquesta concentració, ser el centre d'atenció de tots, és bo?

—És bo que el crim organitzat tingui una resposta única. Si vostès, els periodistes, decidissin que els casos que portem no fossin famosos deixarien de ser-ho demà mateix. I aquí vull deixar clar que jo sóc partidari de la informació, però no feta des de la

"Sempre tindrè en el record una fiscal assassinada, un magistrat greument lesionat i les temptatives de matar altres companys, però hi ha 600 etarres a la presó i tots han estat condemnats aquí, a l'Audiència Nacional. S'ha fet una feina impagable."

culpabilització, sinó des de la presumpció d'innocència. Hi ha un tractament excessivament espectacular de l'inici del procés, que és el moment en què aquest és més dèbil. Pel contrari, el judici oral ocupa molt poc espai. Els jutges que se n'encarreguen no surten ni a la foto, i ells són els que decideixen. La mediatització de les instruccions té efectes molt nocius i els jutges que contribueixen a fer-ne un espectacle fan un mal servei a l'administració de justícia.

—Aquí, hi té un paper molt important la figura del secret de sumari. Se'n fa un ús excessiu?

—En la investigació de la policia, el secret és necessari, però en la fase d'instrucció s'hauria de restringir més. No hi hauria violació del secret si aquest no existís. D'altra banda la informació s'hauria de donar com és: no com un duel entre un acusat i el jutge d'instrucció sinó com la preparació d'un judici on tot és dubtós. És privilegia en excés la culpa o la innocència.

—Potser per ignorància del veritable sentit de la imputació...

—Potser. El fet de ser imputat en un afer significa només que el dubte és allà, no que automàticament la persona imputada sigui culpable. Jo demanaria, com a lector de diaris que sóc des que tenia sis anys, que no es facin judicis paral·lels. Que l'imputat no sigui culpable per a la majoria de la premsa excepte per a un diari. Només la sentència pot prendre partit. Una instrucció no és una guerra, encara que a alguns els interessi veure-ho així.

—I com podríem bandejar aquesta publicitat enganyosa?

—La persecució de la violació del secret de sumari té moltes dificultats tot i estar castigada en el nou codi tant pels qui la cometin (els jutges, els advocats o els fiscals), com pels qui la propugnin (els periodistes). Ara bé, la persecució resulta inútil davant la clàusula constitucional del secret professio-

—Qui patirà més les disfuncions del nou Codi Penal: els acusats, els advocats o els jutges?
—Segurament els tribunals, que són els que han d'aplicar la llei. Però l'aplicació diària i la jurisprudència ho aniran resolent.

nal. És un problema relativament nou que acompanya processos que han començat fa aproximadament dos anys. Jo he estat president del Tribunal Superior de Justícia de Madrid i allà no es generava informació. Per què? Perquè es tractava de casos de delinqüència ordinària.

—Enyorà aquelles èpoques?

—He estat durant molt de temps jutge de primera instància a Palma de Mallorca i Madrid. D'una banda ho trobo a faltar si parlem de la feina d'una manera global, però en aspectes concrets no solament no ho enyoro sinó que sóc feliç d'haver-ho deixat enrere. En aquest sentit recordo les guàrdies com una tasca molt dura, de molta tensió. Aquelles 24 hores no les trobo a faltar en absolut, però l'exercici de la justícia sí. Amb tot, li puc garantir que la feina a l'Audiència Nacional no em provoca cap alteració psicològica.

—Però sí pressions.

—En absolut. De pressions, no en tinc cap ni una. Em preocupa el bon o mal funcionament del tribunal, però no tinc

cap mena de pressió, ni dels poders ni de l'opinió pública.

—Vol dir que no l'afecten les enquestes que diuen que la justícia està mal considerada?

—Em nego rotundament a posar-me en els ulls del poble perquè no sé qui és ni ón és. Tampoc no crec en les enquestes ni en els judicis de l'*españolito* del carrer. Jo només em pronuncio quan tinc totes les dades a la mà i no faig enquestes. L'únic que tinc en compte són els resultats electorals perquè determinen qui mana. Pel que fa a la resta, les opinions són canviants en funció de cada cas. He de dir que, a part dels periodistes, ningú no em fa cap mena de comentari sobre l'Audiència Nacional. Ni el cambrer que em serveix al bar, ni els veïns. Ningú. Només alguna vegada quan hi ha un atemptat em diuen: "Pari compte", però res més.

